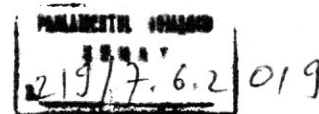

PRIM MINISTRU

766
24.5.2019

romania2019.eu
Președinția României la Consiliul Uniunii Europene

Domnule președinte,

În conformitate cu prevederile art. 111 alin. (1) din Constituție, Guvernul României formulează următorul

PUNCT DE VEDERE

referitor la *propunerea legislativă pentru modificarea alin. (1) al art. 154 din Legea nr. 286/2009 privind Codul penal*, inițiată de domnul deputat PSD Cătălin Marian Rădulescu (**Bp. 168/2019**).

I. Principalele reglementări

Inițiativa legislativă are ca obiect de reglementare modificarea art. 154 alin. (1) lit. b), c), d) și abrogarea lit. e) din *Legea nr. 286/2009 privind Codul penal, cu modificările și completările ulterioare*, în sensul reducerii termenelor de prescripție a răspunderii penale în cazul anumitor infracțiuni, precum și eliminarea termenului de prescripție pentru infracțiunea pedepsită cu închisoare de maxim un an sau cu amendă.

II. Observații

1. Potrivit literaturii de specialitate, prescripția răspunderii penale este o cauză care stinge raportul juridic penal de conflict, deoarece acesta nu a fost soluționat într-o perioadă de timp rezonabilă. Cu alte cuvinte, prescripția răspunderii penale nu este o cauză care exclude infracțiunea, ci o cauză care determină imposibilitatea aplicării sau luării sancțiunilor penale.

În dreptul penal român, reglementarea termenelor de prescripție are un evident caracter de stabilitate, noul Cod penal prevăzând, în principiu, aceleași termene ca și Codul penal din 1969, excepție făcând infracțiunile pentru care legea prevede pedeapsa închisorii mai mare de 15 ani, dar nu mai mult de 20 de ani, pentru care termenul de prescripție este de 10 ani, potrivit noului Cod penal, iar nu de 15 ani, ca în Codul penal anterior.

2. Precizăm că modificări privind termenele de prescripție au fost operate și prin *Legea pentru modificarea și completarea Legii nr. 286/2009 privind Codul penal, precum și a Legii nr. 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție* (Plx. 406/2018), prin care s-a prevăzut modificarea lit. b) și c) ale alin. (1) al art. 154, în sensul reducerii cu doi ani a termenelor de prescripție respective.

Propunerea legislativă are în vedere o reducere mai mare a termenelor de prescripție față de cea din legea anterior menționată, trimisă la Curtea Constituțională cu sesizare de neconstituționalitate.

De asemenea, conform modificărilor propuse, determinarea prescripției se va face prin raportare la alte limite maxime de pedeapsă, în sensul că termenul va fi de trei ani dacă legea prevede pentru infracțiunea săvârșită pedeapsa închisorii mai mică de trei ani sau amenda, iar termenul va fi de patru ani dacă legea prevede pentru infracțiunea săvârșită pedeapsa închisorii mai mare de trei ani, dar care nu depășește 10 ani. Ca urmare a acestei reconfigurări, se propune abrogarea lit. e) a alin. (1) al art. 154 din *Codul penal*.

În cadrul controlului de constituționalitate *ex ante* cu privire la Plx.406/2018, Curtea Constituțională a reținut că prescripția răspunderii penale este o instituție de drept penal substanțial, a cărei reglementare este expresia politicii penale a statului, fiind, astfel, de competența exclusivă a Parlamentului, în calitate de unică autoritate legiuitoare a țării,

modificarea acestor termene nefiind o problemă de constituționalitate a legii.

Cu toate acestea, în jurisprudența sa, Curtea Constituțională a reținut¹ că prevederile din art. 1 alin. (3) din *Constituție*, potrivit cărora "*România este stat de drept*", impun legiuitorului obligația de a lua măsuri în vederea apărării ordinii și siguranței publice, prin adoptarea instrumentelor legale necesare în scopul prevenirii stării de pericol și a fenomenului infracțional, cu excluderea oricăror reglementări de natură să ducă la încurajarea acestui fenomen.

3. Remarcăm faptul că în categoria fracțiunilor pentru care se propune reducerea termenelor de prescripție intră o serie de infracțiuni din Codul penal, infracțiuni grave și/sau care implică investigații complexe și care, din cauza reducerii termenelor de prescripție, nu ar putea fi investigate și judecate în mod eficient.

Prin reducerea termenelor de prescripție ar fi afectat echilibrul între dreptul statului de a trage la răspundere penală persoanele care săvârșesc infracțiuni și drepturile persoanelor care beneficiază de prescriptibilitatea răspunderii penale.

De asemenea, ar fi afectat echilibrul între drepturile persoanelor inculcate pentru săvârșirea unei infracțiuni și drepturile persoanelor prejudiciate prin comiterea lor.

4. Cu toate că reglementările privind termenele de prescripție sunt expresia politicii penale a statului, totuși nu se poate face abstracție de obligațiile asumate de statul român la nivel european și internațional.

Semnalăm faptul că problematica prescripției a fost inclusă, de exemplu, în *Directiva (UE) 2017/1371 a Parlamentului European și a Consiliului din 5 iulie 2017 privind combaterea fraudelor îndreptate împotriva intereselor financiare ale Uniunii prin mijloace de drept penal*, ca urmare a pronunțării Curții de Justiție a Uniunii Europene (CJUE) în cauza Ivo Taricco și alții (C-105/14).

Prin Hotărârea Curții (Marea Cameră) din 8 septembrie 2015, pronunțată în cauza sus-menționată, CJUE a reținut că o reglementare națională în domeniul prescripției răspunderii penale, precum cea prevăzută

¹ Decizia nr. 224/2017 referitoare la excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 335 alin. (1) din Codul penal și art. 6 pct. 6 teza a doua din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice

în dreptul italian (prelungirea termenului de prescripție cu doar o pătrime din durata sa inițială), care a afectat procesele penale privind fraude grave în materia taxei pe valoarea adăugată *"poate aduce atingere obligațiilor impuse statelor membre prin articolul 325 alineatele (1) și (2) TFUE în ipoteza în care această reglementare națională ar împiedica aplicarea unor sancțiuni efective și disuasive într-un număr considerabil de cazuri de fraudă gravă aducând atingere intereselor financiare ale Uniunii Europene (...). Revine instanței naționale sarcina de a asigura efectul deplin al articolului 325 alineatele (1) și (2) TFUE, lăsând, dacă este necesar, neaplicate dispozițiile de drept național care ar avea ca efect împiedicarea statului membru vizat să respecte obligațiile care îi sunt impuse la articolul 325 alineatele (1) și (2) TFUE"*.

Relevantă este și Hotărârea Curții (Marea Cameră) din 5 decembrie 2017 în cauza M.A.S. și M.B. (C-42/17), în care s-a reținut că *"revine, în primul rând, legiuitorului național obligația de a prevedea norme de prescripție care să permită îndeplinirea obligațiilor care decurg din articolul 325 TFUE, în lumina considerațiilor expuse de Curte la punctul 58 din Hotărârea Taricco. Astfel, legiuitorul național are sarcina de a se asigura că regimul național de prescripție în materie penală nu conduce la nepedepsirea unui număr considerabil de cazuri de fraudă gravă în materie de TVA sau nu este mai sever pentru inculpați în cazurile de fraudă aducând atingere intereselor financiare ale Uniunii"*.

Totodată, conform art. 29 din Convenția Națiunilor Unite împotriva corupției, adoptată la New York la 31 octombrie 2013, fiecare stat parte stabilește, în cadrul dreptului său intern, un termen lung de prescripție în cursul căruia pot fi pornite urmăriri pentru una dintre infracțiunile prevăzute de prezenta convenție și un termen mai lung sau suspendă prescripția atunci când autorul prezumat al infracțiunii s-a sustras justiției.

În ceea ce privește infracțiunea de tortură, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a criticat perioadele de prescripție scurte și chiar existența unor astfel de perioade pentru cele mai grave încălcări ale drepturilor omului.

Se poate remarca și diferența nesemnificativă care există între termenul de prescripție prevăzut la lit. c) față de cel prevăzut la lit. d) a alin.(1) al art. 154 din *Codul penal*. Astfel, se ajunge în situația în care infracțiuni grave (de exemplu, tortura) se prescriu într-un termen de numai patru ani, în timp ce infracțiuni mai puțin grave (de exemplu, încăierarea) se prescriu în trei ani.

5. De asemenea, având în vedere existența în procedură parlamentară de reexaminare a *Legii pentru modificarea și completarea Legii nr.286/2009 privind Codul penal, precum și a Legii nr. 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție* (Plx.406/2018), care vizează, de asemenea, modificarea art. 154 din *Codul penal*, adoptarea unei noi modificări a termenelor de prescripție denotă inconsecvența legislativă. Calitatea normelor juridice este dată și de faptul că acestea trebuie să genereze o anumită stabilitate. În caz contrar, ar fi afectată securitatea raporturilor juridice.

În concluzie, apreciem că termenele actuale de prescripție a răspunderii penale corespund scopului procesual penal, asigurând un echilibru optim între necesitatea tragerii la răspundere penală a infractorilor și soluționarea cauzelor într-o perioadă de timp rezonabilă, astfel încât nu se impune o anumită modificare în acest sens.

III. Punctul de vedere al Guvernului

Parlamentul va decide cu privire la oportunitatea adoptării acestei inițiative legislative.

Cu stimă,

Viorica DĂNCILĂ

PRIM-MINISTRU

Domnului senator **Călin-Constantin-Anton POPESCU-TĂRICEANU**

Președintele Senatului